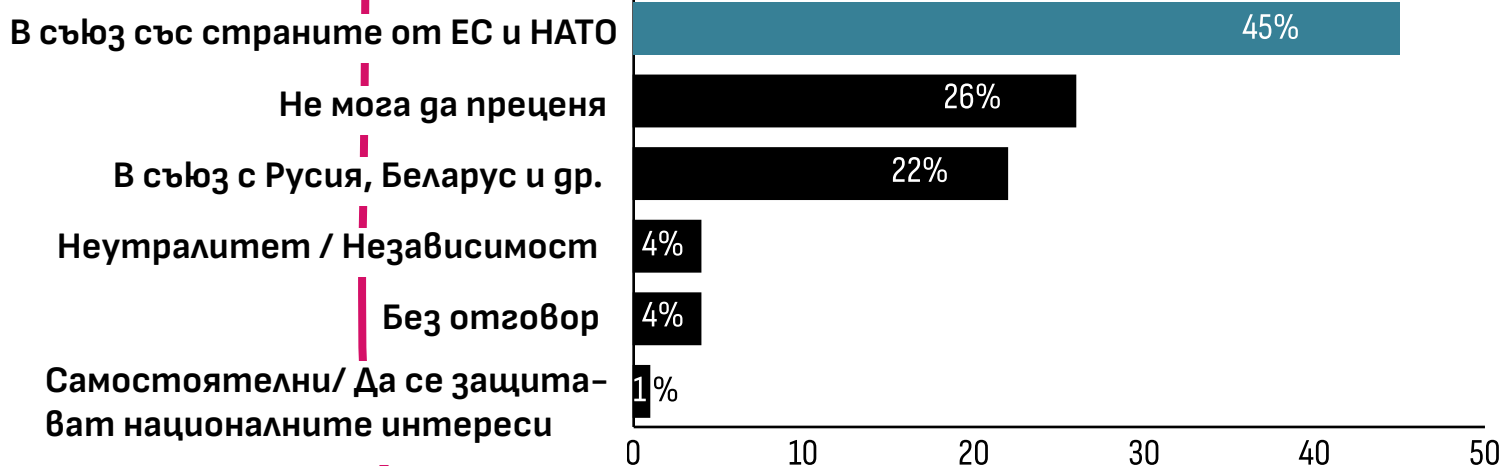

Увеличава се дялът на българите, които предпочитат съюз с НАТО и ЕС пред съюз с Русия и Беларус

Марин Лесенски
Програмен директор
Европейски политики
Институт Отворено
Общество - София

На фона на очертаващото се ново разделение в Европа близо година и половина след началото на руската инвазия в Украйна приблизително два пъти повече българи биха предпочели страната да бъде в съюз с НАТО и ЕС, отколкото са тези, които биха избрали съюз с Русия. Това показват данните от национално представително изследване на общественото мнение по инициатива на Институт Отворено общество – София (ИООС), проведено през юли 2023 г. Близо 45% от анкетираните заявяват, че България трябва да се позиционира в съюз със страните от НАТО и ЕС в случай на ново разделение в Европа подобно на това от времето на Студената война. За съюз със страни като Русия и Беларус се обявяват 22% от запитаните, близо 4% биха предпочели неутралитет/независимост, а 1% за са самостоятелност/да се защитават националните интереси. Хората, които не могат да преценят или не отговарят на въпроса, са близо 30%.

Ако в Европа има ново разделение, подобно на Студената война, къде трябва да се позиционира България?

Подкрепа за съюз с НАТО и ЕС

Привържениците на съюз с НАТО и Европейския съюз представляват най-голям дял от анкетираните във всички възрастови групи.

45%
всички възрастови групи

Подкрепата за подобен съюз сред младите и активните е по-силно изразена, като достига 45% (срещу само 8% за съюз с Русия) сред хората на възраст между 18 и 29 години и 50% сред тези на възраст между 30 и 44 години (срещу 13% за съюз с Русия).

45%
18 - 29 г.

50%
30 - 44 г.

48%
45 - 59 г.

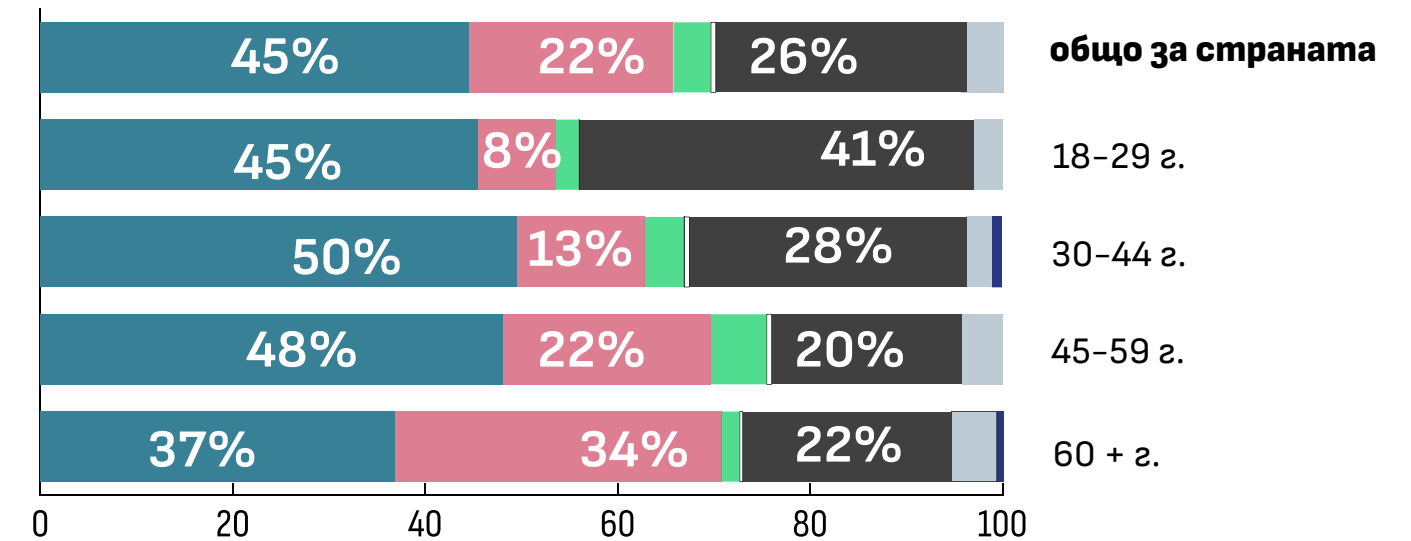
От хората на възраст между 45 и 59 години 48% са за съюз с НАТО и ЕС, а 22% предпочитат съюз с Русия.

37%
над 60 г.

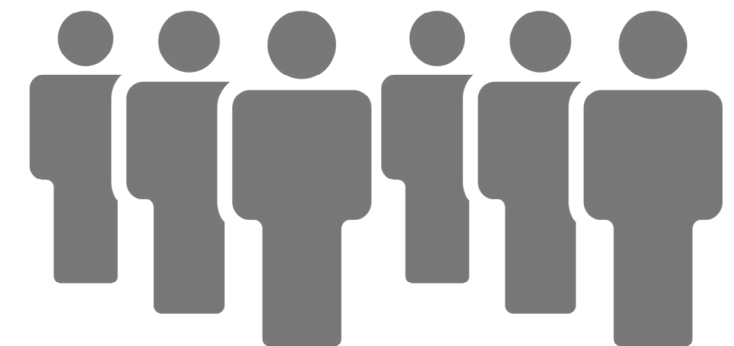
Сред по-възрастните подкрепата за западната ориентация на страната намалява, но продължава да е по-голяма от тази за съюз с Русия. 37% от анкетираните на възраст над 60 години се изказват в подкрепа на съюз с НАТО и ЕС срещу съответно 34% предпочитащи съюз с Русия.

Ако в Европа има ново разделение, подобно на Студената война, къде трябва да се позиционира България?

Разпределение на отговорите по възраст

- В съюз със страните от ЕС и НАТО
- В съюз с Русия, Беларус и др.
- Неутралитет/ Независимост
- Самостоятелни/ Да се защитават националните интереси
- Не мога да преценя
- Без отговор
- Друго

Подкрепа за съюз с НАТО и ЕС

Привържениците на съюз с НАТО и Европейския съюз доминират сред симпатизантите на три от петте основни политически партии. Партиите с доминиращи нагласи сред избирателите за съюз с НАТО и ЕС са:

- Коалиция "Продължаваме промяната - Демократична България" (ПП-ДБ)
- ГЕРБ
- ДПС

79% от симпатизантите на Коалиция "ПП-ДБ" са за съюз с НАТО и ЕС, 5% са за съюз с Русия

67% от симпатизантите на ГЕРБ са за съюз с НАТО и ЕС, 12% са за съюз с Русия

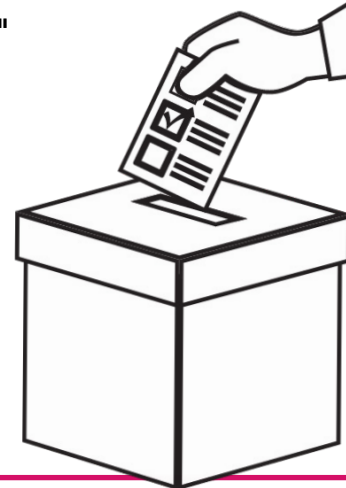
48% от симпатизантите на ДПС са за съюз с НАТО и ЕС, 11% са за съюз с Русия

22% от симпатизантите на БСП са за съюз с НАТО и ЕС, 55% са за съюз с Русия

17% от симпатизантите на "Възраждане" са за съюз с НАТО и ЕС, 50% са за съюз с Русия

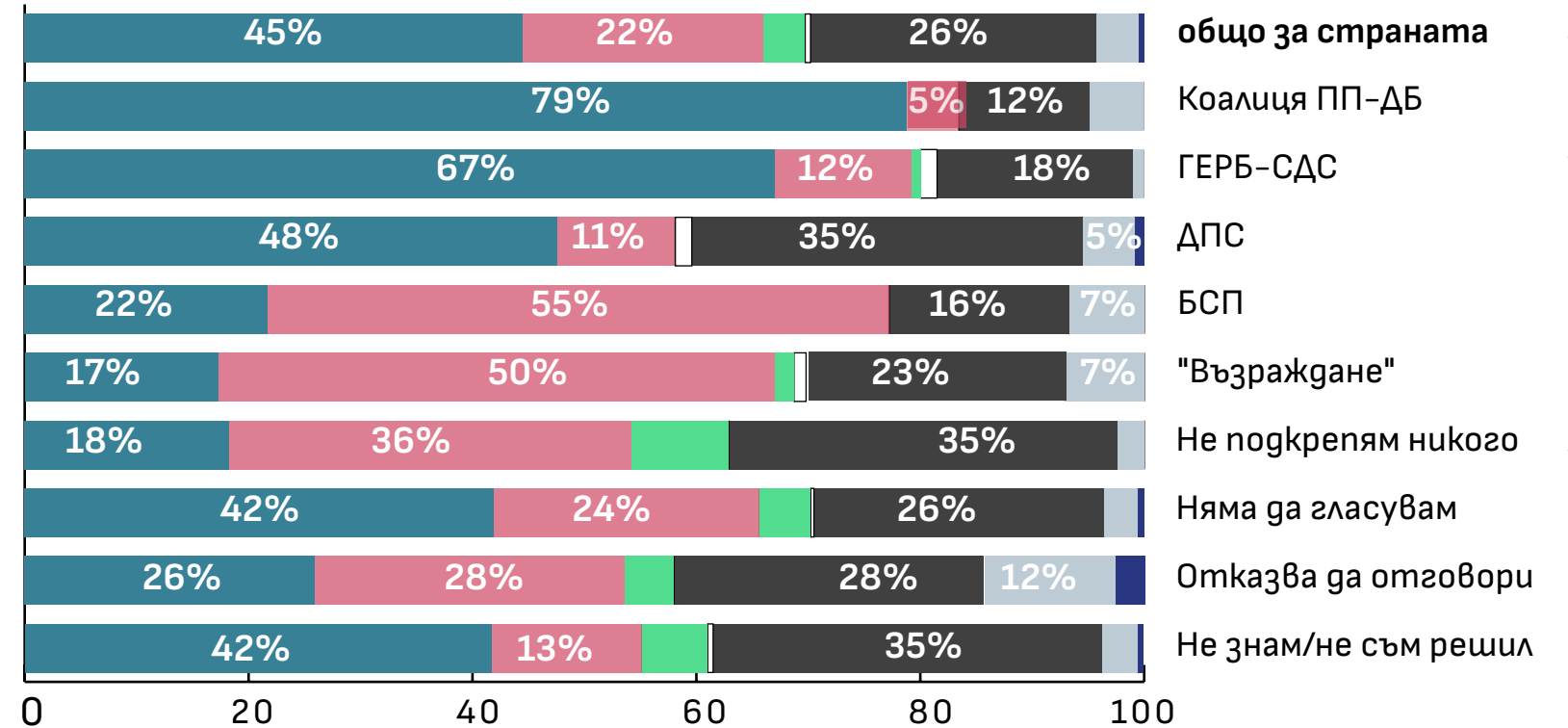
Партии с доминиращи нагласи сред избирателите за съюз с Русия са:

- БСП
- "Възраждане"

Ако в Европа има ново разделение, подобно на Студената война, къде трябва да се позиционира България?

Разпределение на отговорите по политически предпочитания

- В съюз със страните от ЕС и НАТО
- В съюз с Русия, Беларус и др.
- Неутралитет/ Независимост
- Самостоятелни/ Да се защитават националните интереси
- Не мога да преценя
- Без отговор
- Друго

Привържениците на ЕС и НАТО преобладават сред хората, които са заявили, че няма да гласуват, както и сред анкетираните, които не са решили за кого ще гласуват – дял от 42% и в двете групи са за съюз с ЕС и НАТО, а съответно 24% от негласуващите

са за съюз с Русия и само 13% от ненаправилите своя политически избор. Единствено сред тези, които ще гласуват с „не подкрепям никого“, преобладават значително привържениците на Русия с 36% срещу 18% на привърженици на ЕС и НАТО.

Подкрепа за съюз с НАТО и ЕС

Жителите на столицата (56% от тях) и анкетираните с висше образование (53% от тях) в най-голяма степен подкрепят съюза с държавите от ЕС и НАТО.

56% от жителите на столицата подкрепят съюз с НАТО и ЕС

53% от хората с висше образование подкрепят съюз с НАТО и ЕС

30% от хората с основно образование подкрепят съюз с НАТО и ЕС

35% от жителите на селата подкрепят съюз с НАТО и ЕС

42% от хората с основно образование нямат мнение по въпроса

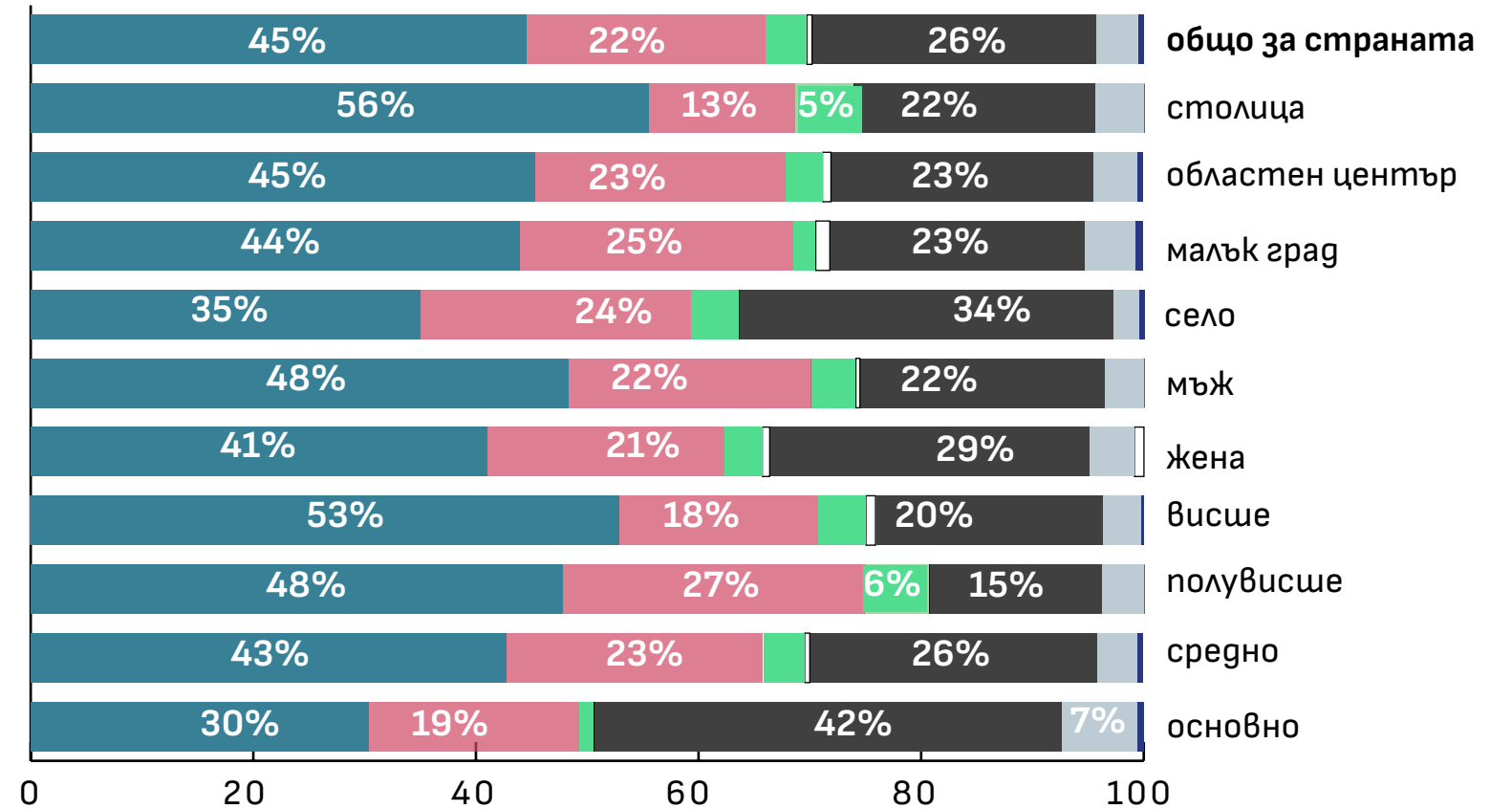

Най-ниска подкрепа за ЕС и НАТО има сред хората с основно образование – 30%, където има и 42% дял на хората без мнение по въпроса, както и сред жителите на селата – 35%.

Ако в Европа има ново разделение, подобно на Студената война, къде трябва да се позиционира България?

Разпределение на отговорите по социално-демографски характеристики

■ В съюз със страните от ЕС и НАТО
■ В съюз с Русия, Беларус и др.
■ Неутралитет/ Независимост
■ Самостоятелни/ Да се защитават националните интереси
■ Не мога да преценя
■ Без отговор
■ Друго

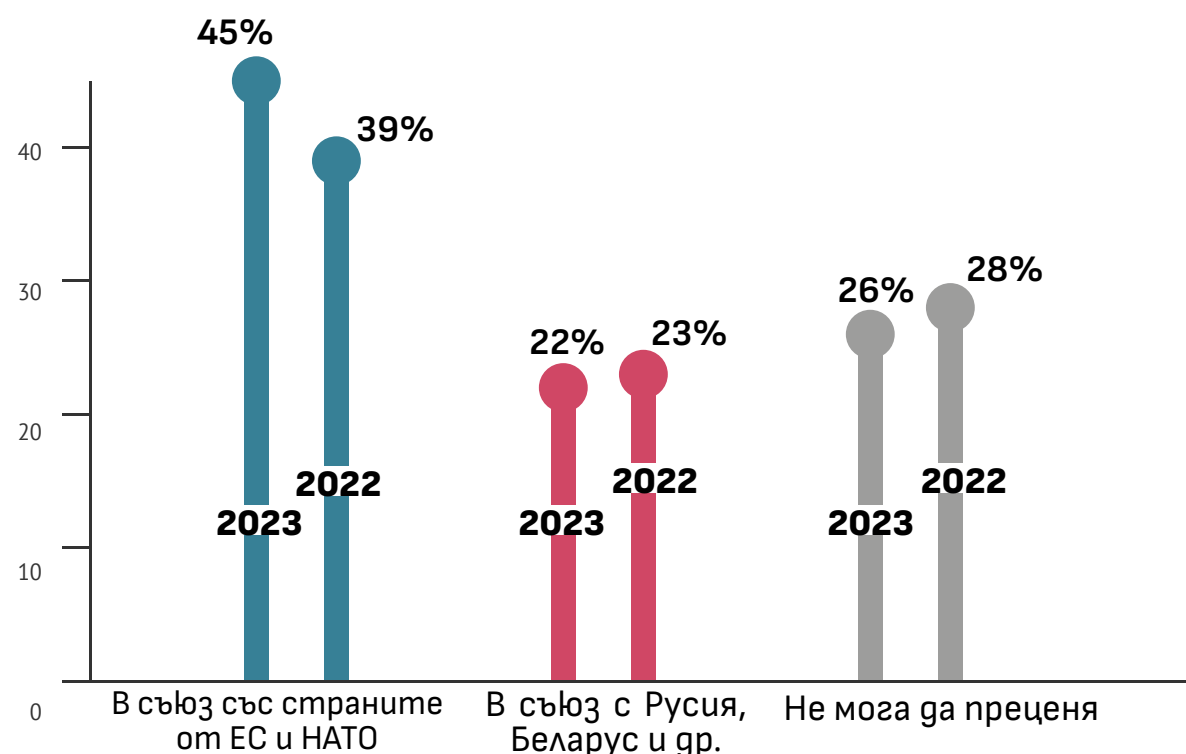
Подкрепа за съюз с НАТО и ЕС

Данните спрямо миналата 2022 година показват увеличение на делът на привържениците на съюз с ЕС и НАТО с 6% – от 39% през юни 2022 г. до 45% през юли 2023 г. Делът на привържениците на Русия и Беларус намалява, но незначително – с 1% от 23% през миналата година до 22% през тази година.

Тези промени могат да се проследят и сред привържениците на различни партии, като промяната е най-голяма сред гласувачите за ДПС. Сред тях привържениците на ЕС и НАТО се увеличават повече от два пъти в сравнение с миналата година – от 23% на 48%, докато тези, които са за съюз с Русия, намаляват почти два пъти – от 21% през 2022 г. на 11% през 2023 г.

Сред привържениците на другите партии също следва да се отбележат известни промени. Например, през миналата 2022 г., когато Демократична България и Продължаваме промяната са били изследвани като отделни партии, а не като сегашната коалиция, при симпатизантите на ДБ 96% са били за съюз с НАТО и ЕС и 0% са били за съюз с Русия, а при ПП 68% от симпатизантите са били за съюз с НАТО и ЕС, а 14% са били за съюз с Русия. При симпатизантите на ГЕРБ през настоящата година са се увеличили симпатизантите на съюз с НАТО и ЕС от 58% през 2022 г. до 67% през 2023 г., като делът на привържениците на съюз с Русия е останал непроменен – 12%.

Ако в Европа има ново разделение, подобно на Студената война, къде трябва да се позиционира България? (2023 и 2022 г.)

За изследването

Настоящият анализ е публикуван в рубриката "Факти и данни" на страницата на Институт Отворено общество – София: osis.bg. В тази рубрика обикновено се публикуват акценти или данни по конкретни въпроси, които често са част от изследвания, които имат по-широк обхват.

Цитираните данни са от национално представително изследване на общественото мнение, проведено сред пълнолетното население на страната през периода 9-17 юли 2023 година по метода на пряко стандартизирано интервю „лице в лице“. Респондентите са подбрани чрез двустепенна стратифицирана извадка по регион и тип населено място с квота по признаците пол и възраст. Проведени са 1003 ефективни интервюта. Максималната стохастична грешка при 95% гаранционна вероятност и при 50-процентен дял е $\pm 3,1\%$.

Изследването е проведено на терен от агенция „Тренд“ по поръчка на Фондация "Институт Отворено общество – София" с подкрепата на Фонд Активни граждани България.

Средствата за Фонд Активни граждани са предоставени от Исландия, Норвегия и Лихтенщайн в рамките на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021.

Изказаните мнения са на авторите и не отразяват непременно мнението на Оператора на Фонд Активни граждани или на Финансовия механизъм на ЕИП.

Iceland
Liechtenstein
Norway

Active
citizens fund

Автор: Марин Лесенски. Статистическа обработка: Петя Брайнова, Драгомира Белчева, Боян Захариев. Графичен дизайн: Елица Маркова